

Landsbyggsnytt

Landsbyggsnämnden
Örebro kommun

#2
2020

Nu är äntligen utegymmet i Hampetorp klart

Skolan rustades till förskola. Hårdsatsning på Åssundet.
Oden flyter igen. Företagarföreningen breddar sig norrut.
Så har Corona drabbat kommunen och landsbygden.

Landsbygdsnyttens mötesplatser förenar människor

Då var äntligen Landsbygdsnytt's sommarnummer här och vi står på tröskeln att ta oss an en något annorlunda sommar efter en vår som inte varit sig alls lik. En pandemi har gjort att mer eller mindre alla arrangemang har fått ställas in eller ställas om rätt rejält. Landsbygdsnämnden och dess landsbygdsenhet har under våren fått gå från fysiska "öppna möten" till att utveckla digitala mötesplatser för att få din åsikt, synpunkt eller medskick. Hoppas du har tagit chansen och deltagit i någon av dessa digitala dialoger.

Landsbygdsnämnden har också märkt av att ansökningar om konkreta arrangemang har uteblivit på grund av den rådande situationen och att många större händelser redan nu flyttat till sommaren 2021. Desto fler ansökningar riktar sig i stället mot samlingslokaler på kommunens landsbygd, där vi kan vara med på ett hörn och stötta utvecklingen så att bygdegårdar, folkets hus eller andra samlingslokaler kan fortsätta drivas och hållas öppna för allmänheten.

Landsbygdsnämnden har också beslutat om en kartläggning kring hur arbetskraften inom de gröna näringarna påverkas av denna mycket extrema situation. Tillsammans med

kommunens arbetsmarknadsenhet och näringslivsenhet kopplar vår landsbygdsenhet på en variabel som gäller besöksnäring, naturturism och andra gröna jobb. Något som vi kommer kunna presentera i ett kommande nummer av Landsbygdsnytt.

I Landsbygdsnytt's höstnummer kan du läsa mer om årets populära Landsbygdspris som delas ut på novembermånaden den 11:e i samma månad. Numret utkommer i september, men börja redan nu tänka till, se dig omkring och notera goda exempel som lyfter kommunens landsbygd, för att om några månader nominera just de personer du tycker ska uppmärksammas lite extra.

Tills dess vill jag önska er alla en mycket trevlig sommar. Ta hand om varandra lite extra i dessa tider och njut av en svensk sommar, med allt vad det innebär. Nedan finner ni tre saker som jag förknippar med en sommar lokalt i kommunen och det finns många, många fler, så ut och njut. ■

Per-Åke Sörman,
ordförande
Landsbygdsnämnden

Foto: Andreas Lundgren

Tre saker du ska uppleva i sommar:

Hemfjärden runt

På två hjul längs den nya cykelvägen österut mot räkmackestoppet i Åssundet, innan Åbäket tar dig mot utegymmet och badplatsen i Hjälmarbaden med en vacker utsikt över Hjälmararen.

Sveriges äldsta stationshus

Upptäck Järle och ta dig tillbaka till mitten av 1800-talet. Ta en tur med ångloket eller rälsbussen efter att du har fikatis i stationsträdgården och känt historiens vingslag i stationshuset.

Bergslagsleden

Etapperna 7-10 går genom vår kommun längs blå bergens trolska skogar med sjöar, bäckar och raststugor. Planera in en efterlängtdad måltid som belöning i Ånnaboda eller Mogetorp.

Om Landsbygdsnytt

Landsbygdsnytt är en informationstidning som ges ut av Landsbygdsnämnden i Örebro kommun. Syftet är att vara en kanal för information från kommunen som berör landsbygderna i Örebro kommun.

Tidningen är också ett sätt att informera om Landsbygdsnämndens och landsbygdsenhetens strategiska arbete med landsbygdsfrågor, upplysa om tillgängliga bidrag för landsbygdsutveckling och berätta positiva och inspirerande historier från landsbygd.

Det är inte möjligt att annonsera i tidningen och vi skriver heller inte artiklar som kan tolkas som reklam eller favorisering av till exempel företag.

Tidigare utgåvor av Landsbygdsnytt finns att läsa i pdf-format på orebro.se/landsbygdsutveckling ■

Landsbygdsnytt #2 2020

Ansvarig utgivare: Lena Norrström, 019-21 20 42

Distribution: PostNord, 0771-33 33 10

Nästa nummer kommer i september 2020.

Har du synpunkter eller tips? Kontakta oss: landsbygdsnytt@orebro.se

Produktion: Clearberry AB – info@clearberry.se

Text, foto och form: Anders Jakobson

Arkivbilder: Maria Eremo

Nyheter kring kommunalt vatten och avlopp

Kommunala VA-arbeten pågår just nu i Landsbygdsnytt's område. Läs mer om det här samt om hur du via sms kan hålla dig a jour kring vattenläckor och vattenavstängningar.

Överföringsledningar byggs från Örebro till Västeråsen

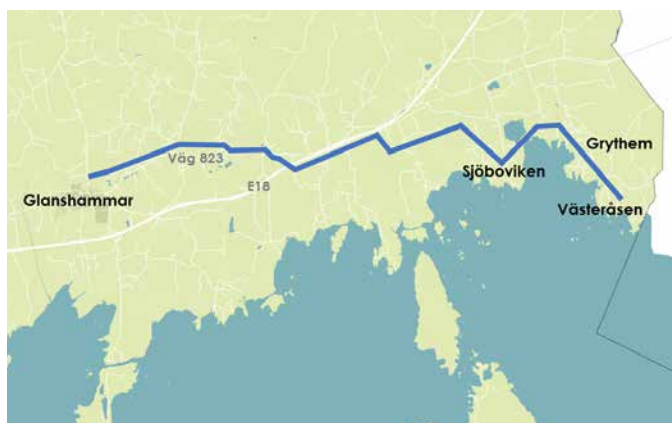
Örebro kommun arbetar långsiktigt med att bygga ut kommunalt vatten och avlopp till befintlig bebyggelse på landsbygden. Arbetet görs utifrån en utbyggnadsplan för 2017 till 2027. I utbyggnadsplanen ingår bland annat området med Sjöboviken, Västeråsen och Grythem. I området finns lokala nät och nu byggs överföringsledningar mellan Örebro och Västeråsen, för att kunna koppla på de boende på det kommunala ledningsnätet.

Arbetet utförs i två etapper; sträckan Örebro-Glanshammar samt sträckan Glanshammar-Västeråsen. Etapperna byggs parallellt. I april 2020 påbörjades arbetet med att bygga ledningen mellan Glanshammar och Västeråsen.

Det arbetet utförs av NCC på uppdrag av Örebro kommun och beräknas vara klart hösten 2021. Merparten av byggnationen sker ute på fälten mellan Glanshammar och Västeråsen. Påverkan sker främst genom byggtrafik på vägarna i området. Mindre påverkan sker vid Lillkyrka, följ skyltning på plats när arbete pågår där.

Etappen Örebro-Glanshammar byggs i egen regi av Örebro kommun och påbörjas preliminärt under våren/sommaren 2020.

Läs mer om arbetet med överföringsledningen samt andra pågående VA-arbeten på orebro.se/va-projekt. ■

Sms-meddelande vid vattenläcka och planerade vattenavstängningar

Ibland inträffar vattenläckor som gör att Örebro kommun tillfälligt måste stänga av vattnet. Kommunen skickar då ut meddelande med information till de som berörs av avstängningen.

Meddelandet går ut som sms till mobiltelefoner och som röstmeddelande till fasta telefoner. Det görs också sms-utskick vid planerade vattenavstängningar, i samband med att kommunen reparerar eller byter ut gamla vattenledningar.

För att få dessa sms behöver du vara folkbokförd i Örebro kommun, vara över 16 år samt ha en telefon som är registrerad på din folkbokföringsadress. Sms skickas även ut till företag som är skrivna på adressen.

Meddelandet går ut till såväl mobiltelefoner som fasta telefoner på de berörda adresserna. Om du har dolt eller hemligt nummer, eller enbart har jobbmobil, går inget meddelande fram. Om du har kontantkort måste det vara registrerat hos din mobiloperatör får att du ska få kommunens sms.

Du kan på egen hand uppdatera dina kontaktuppgifter och komplettera med fler nummer för att säkerställa att du får meddelanden om vattenavstängning.

Gå in på kommunens hemsida orebro.se och sök på "sms" för mer information. ■

Gammal skola blir till ny förskola

I över 50 år har det inte varit någon verksamhet i den gamla skolan vid Vintrosa kyrka. I ett års tid har föräldrakooperativet Ängen rustat lokalerna och i sommar öppnar en ny förskola i huset.

Malin Gisselfeldt är ordförande i föräldrakooperativet Ängen. I dag har deras förskola sin verksamhet i Granhammar, men i juni löper hyreskontraktet ut.

– Det var när det var dags att förnya kontraktet som vi började prata om att det var intressant att titta på alternativa lokaler. Vi hörde ett rykte om att kyrkan var intresserade av att sälja skolan, men inte till vilken köpare som helst. Förskolan är en vardagsverksamhet och det var en anledning till att vi fick köpa huset, berättar Malin.

Det var för ungefär ett år sedan. Det gamla hyreskontraktet förnyades inte och därmed satte kooperativet press på sig själva. Allting var tvunget att bli klart till sommaren 2020.

– Efter att kyrkan brann 2014 har skolhuset mest fungerat som en förvaring, så det första vi gjorde var att tömma det på bråte och sen börja riva ut allt gammalt.

Det är föräldrarna själva som investerat sin fritid i projektet. Malin berättar att det bland de ungefär 35

medlemmarna finns en spridd kompetens som kommit till nytta.

– En del har ansvarat för det yttre arbetet, andra för det inre eller för den kommande flytten. Vissa medlemmar har lantbruk och har tillgång till både maskiner och kunskap. Det har fungerat jättebra.

När Landsbygdsnytt tittar in i huset är det knappt två månader kvar tills renoveringen ska vara klar den första juli. Då ska kooperativet få slutbesked och ett ”kör” från kommunen. Just nu är det en byggarbetsplats där det målas och spacklas på ett håll och slipas och putsas på ett annat.

Rummen har renoverats i gammal anda, men badrummet och köket blir modernt. Tyvärr, tycker Malin som hade velat ha ett kök i lantlig stil, men det går inte med de förhållningsregler som finns.

När grunden grävdes ur hittade man flaskor från förr. I huset fanns även gott om tidningar och annat som hänger ihop med skolans förlutna. En plan som uppstått i samband med fynden är att bygga tittskåp där barnen kan ta del av de gamla sakerna.

– Det är lite lustigt. Ena dagen jag är här känns det i princip färdigt, medan det i nästa känns som det är mycket kvar. Men så är det när det är täckpapp på golvet och grejer över allt.

I dag har förskolan 24 elever och i de nya lokalerna kommer det att finnas plats för 29 stycken.

– Vi har bland annat byggt ett stort kapprum med ett anslutande torkrum för blöta kläder och skor. En stor leksal kommer att möbleras in i zoner. Nytt badrum och kök och sedan två matsalar där man även kan spela och pyssla. Dessutom en personalingång med eget omklädningsrum.

Detta är på husets nedre botten. En våning upp görs delar av lokalerna i ordning. Här finns ytterligare skolsalar som kan rustas i framtiden, men

framför allt finns det personalrum och kontor.

– Personalen har haft väldigt begränsad plats i de gamla lokalerna. Vi har jättebra personal och vill att de ska ha det bra. Det känns viktigt för oss. Med långsiktighet i personalfrågan blir det tryggt även för barnen.

Personalstyrkan består av en kombinerad rektor och förskolelärare, en förskolelärare, en kock och fem barnskötare. De har varit delaktiga i vissa av de beslut som tagits under projektets gång.

Hur har det egentligen varit att genomföra ett sådant här projekt?

– Vi hade en realistisk bild över vad det innebar, men det har varit så mycket mer. Det är mycket tillstånd och många beslut som ska tas. Dess-

utom tar det mycket tid. Vi har ju alla jobb och andra åtaganden. Och sen är det många viljor.

Malin funderar lite.

– Du skulle nog få ett annat svar om du frågar mig om ett halvår. Kanske hade det varit bättre om vi hade haft sex månader till på oss, men nu var vi tvungna att göra allt på ett år.

Föräldrakooperativet Ängen har funnits i 25 år och med den här flytten är det tänkt att det ska kunna fortgå i minst 25 år till.

– Nu längtar jag efter att det ska bli klart och att verksamheten ska snurra på. Vi hoppas att det blir bra för barnen och för personalen. Framför allt för barnen. Vi vill att de ska ha en bra plats att gå till om dagarna och det får de nu.

Läs mer om förskolan: angen.nu. ■

Leksalen har målats i harmoniska gröna färger. Lokalt material och lokala hantverkare har använts i största möjliga mån.

Samverkarna parerar pandemin och satsar på Ässundet

I två år har Samverkarna i Glanshammarsbygden ansvarat för verksamheten vid Ässundet. I år utökas caféverksamheten med lokala kultursatsningar och en seglarskola.

Några veckor innan säsongsöppningen av caféet passar Samverkarna på att måla och tapetsera invändigt. Det är caféet och den lilla färjan Åbäket som Samverkarna livnär sig på.

– De första två åren gick vi med vinst så pass att vi kunde investera i lite nya möbler och arbetsredskap. Vädrret betyder allt för hur mycket gäster det kommer, säger ordförande Andreas Svensson.

I år är allting annorlunda. De rådande restriktionerna till följd av Coronapandemin gör att Samverkarna måste förhålla sig till olika uppmaningar när det gäller caféet och när de har musikarrangemang. Även om mycket hänger i luften är Andreas inställning att de snarare vill anpassa sig än att ställa in arrangemang.

– Det är svårt att veta hur det blir i sommar. Vår huvudmålgrupp är pensionärer och de vill troligen inte exponera sig. Därför tror jag på en mindre tillströmning i år. Men det kan samtidigt leda till att fler yngre hittar hit för att de vill ha någonstans att åka. Tvåtimmarsregeln kan vara till vår fördel. Till och med västeråsare kanske kommer hit!

Andreas skämtar, men det finns ändå en viss sanning i det han säger. Ässundet är mest känt för örebroare, men med lite smart och riktad marknadsföring kan de locka besökare från andra delar av länet eller angränsande län. Just nu vet ingen hur det kommer att bli och för tillfället är öppettiderna justerade så att det inte ska finnas personal på plats som inte har någonting att göra.

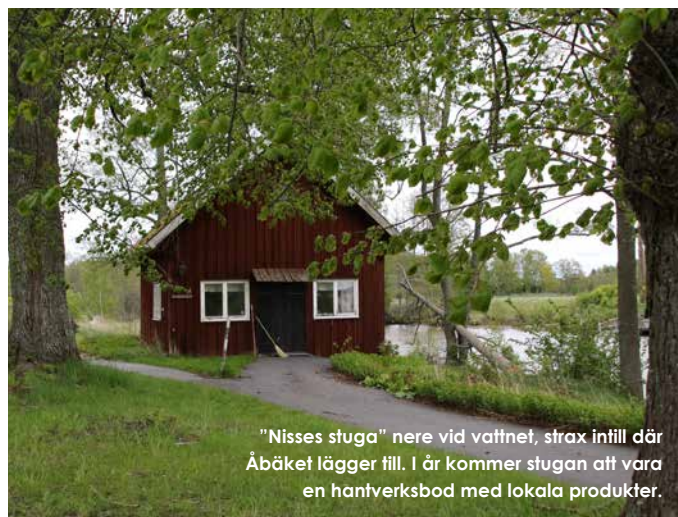

Ässundet är mer än det ståtliga gula huset där caféet finns. Nere vid vattnet ligger det som i folkmun kallas "Nisses stuga".

– När vi tog över 2018 var det då och då ett tillhåll för lokala fiskare. Vi tömde och städade ur och gjorde det till en utställningslokal som kompletterar de andra som redan fanns. Nu gör vi om den till en sorts hantverksbod där det ska finnas lokalt hantverk och lokalt tillverkade bruksföremål.

Andreas beskriver det mer som ett showroom som inte är ett lager utan i stället liknar en utställning, men med en disk där man kan handla.

– Det är ganska lösa tyglar. Man kan själv stå i kassan om man så önskar, men det kommer även att finnas sommarjobbade ungdomar där.

"Nisses stuga" nere vid vattnet, strax intill där Åbäket ligger till. I år kommer stugan att vara en hantverksbod med lokala produkter.

Detta är Annexet som kommer att rustas med tre arbetsplatser för kulturarbetare. På bilden till vänster syns det stora rummet innan uppräschning.

För upprustningen har Samverkarna sökt pengar hos Kulturbryggan. Det är ett alternativ och komplement till andra offentliga bidragsgivare som har i uppdrag att främja förnyelse och utveckling inom kulturområdet. I ansökan ingår även upprustning av den byggnad som kallas Annexet som ligger bredvid ladan. Här ska det bli ett flertal arbetsplatser för kulturarbetare.

– På övervåningen finns det i dag ett kök och två rum som görs om till ateljéer med lite olika anpassningar. På nedervåningen finns ett större rum för samarbeten, föreningar eller andra som behöver en arbetsplats som inte är hemma. De som vill jobba lite mer i fred kan välja ateljéerna, medan de som inte störs av att eventuella besökare på Ässundet tittar in genom fönstren, kan vara i det större rummet.

Det har redan kommit förfrågningar från kulturarbetare som vill nyttja lokalerna och då har Samverkarna inte hunnit sätta i gång med uppräschningarna än.

– Vi ska göra det lite hemtrevligt med bra arbetsytor och flyttbara lösningar. Det är inga stora kostnader för att fräscha upp rummen. Vi gör det på ett enkelt sätt utan för stora åthävor eftersom vi driver Ässundet på årsbasis.

Lokalerna erbjuds gratis och kan bokas några veckor i taget.

– Det finns inget liknande i länet och det finns absolut ett behov av platserna. Så länge det finns en koppling till kultur är alla välkomna och projektet kommer att bli av oavsett om vi får pengar från Kulturbryggan eller inte. Vi får anpassa kostymen efter finansieringen.

Ytterligare en satsning är en seglarskola som kommer att erbjudas i samarbete med Ingus Purgalis.

– Ingus är certifierad kapten med stor havsvana och båtexpert. Han kommer att erbjuda utbildning i hur man framför sin fritidsbåt på ett säkert sätt. Kurserna kommer att ske enligt International Yacht Training Program.

Lagom till att caféet stänger första helgen i september är det dags för Samverkarna att vara med i invigningen av cykelvägen mellan Örebro och Glanshammar. Den har varit i bruk sedan i våras och skulle ha invigts tidigare, men nu är det preliminära datumet lördagen 5 september.

– Mycket är färdigplanerat redan nu, men vi kommer förstås inte att veta förrän en månad innan om det går att genomföra. Det vi har planerat är ett Kulturglädjeliiknande jippo med ett antal stationer där man kan stanna med sin cykel. Det är egentligen ett utmärkt arrangemang för den rådande situationen eftersom det är så utspritt, säger Andreas. ■

Så här blev det när Andreas Svensson instruerades att sätta sig ned och se avslappnad ut. Även om han ligger på latsidan just på denna bild stämmer det inte överens med verkligheten – som ordförande i Samverkarna i Glanshammarsbygden har han fullt upp.

Från guldsmed till ordsmed

I en liten skivastuga – bokstavligen talat – i Närkes Kil hittar vi Linnea Eriksdotter Ekencrona.

Mellan Närkes Kil och Mogetorp finns gården Solglänta där Linnea har sin lilla skivastuga utöver de tre bostadshus som hon har byggt upp. När hon köpte Solglänta 2007 fanns där bara en mindre sommarstuga och skog ända in till husväggen. I dag är det rena idyllen och två av husen hyr Linnea ut. Ett av husen var tidigare hennes verkstad och butik när hon var verksam som guldsmed.

– Jag har varit kreativ hela livet. Som liten förälskade jag mig i textil och efter gymnasiet blev jag sömmerska och jobbade med det fram till mitten av 1990-talet. Då blev jag bekant med en guldsmed och blev hans lärling. Efter några år började jag 1998 jobba som guldsmed och startade eget.

Det har blivit många timmars statistiskt jobb sedan dess och när kroppen tog stryk sålde hon guldsmedjan. Det var för ett och ett halvt år sedan. Då var det dags att ta itu med författardrömmen.

– Jag skrev mycket som liten, dikter och berättelser. Jag har alltid tyckt att det varit roligt. När vi skulle skriva uppsatser i skolan tyckte jag att det var det bästa som fanns! Jag hade en bok i huvudet och bestämde mig för att det var dags att satsa och skriva den.

Idén till det som blev ”William och månen” hade hon haft länge, men hon behövde en illustratör för att förverkliga den. Hon hittade Annika Wiklund i Sigtuna.

– Vi har ett magiskt samarbete. Hon förstår allt det jag vill och lägger till egen del. Nu fortsätter vi att jobba ihop.

”William och månen” kom i oktober 2019 och berättar en saga i en saga. Ramhistorien handlar om pojken William som inte kan sova och börjar prata med gubben i månen, som i sin tur berättar om hur månen och stjärnorna kom till. Boken är rikligt illustrerad.

– Vi tycker om att det är vackert så därför är det många små illustra-

tioner. När det gäller den här boken var texten klar först, men i den vi jobbar med nu skapar vi text och bild parallellt.

Nästa bok handlar om en äldre, liten farbror som bor med sin lilla katt i en röd stuga på landet. Temat är ensamhet och utanförskap och om att hitta sitt mod. Boken är mer inspirerad av livet på landet än vad ”William och månen är” och förhoppningsvis ska den komma ut våren 2021.

Har det alltid handlat om att du ska skriva barnböcker eller finns det andra litterära ambitioner också?

– När jag tittar på det jag har skrivit under åren så är det mycket som varit riktat till barn. Men jag har idéer till en roman, fast jag vet inte om jag har uthålligheten som krävs för att skriva 300 sidor. Jag tar mitt författarskap när det faller på. Jag är för spontan för att ha disciplinerad och schema-lagd skrivartid. ■

Två företagarföreningar har tillsammans blivit en

Landsbygdsföretagen Norr om Örebro – det är namnet på den nya företagarföreningen i den norra delen av Örebros landsbygd. Ervalla företagare och Närkes Kils företagarförening har gått ihop för att bland annat få ett större upptagningsområde.

Johan Bollman, som i det här sammanhanget kommer från Ervalla företagare, berättar att det var naturligt att slå ihop föreningarna och därmed öka både medlemsantalet och upptagningsområdet.

– Det handlar om näringslivsutveckling. Det är viktigt att kunna engagera företag på landsbygden och att vara tillsammans och hitta samarbeten, säger Johan.

Det var på senaste årsmötet för Ervalla företagare som de passade på att utöka föreningen. Det gamla namnet passade inte längre och efter en omröstning bland en mängd förslag klubbades Landsbygdsföretagen Norr om Örebro som samlingsnamn.

Dessvärre hindrades föreningsarbetet av Coronapandemin. Event och medlemsträffar ställdes in och det stora arbetet för att etablera den nya föreningen har inte riktigt kommit i gång än. En kommunikationsinsats behöver göras.

– Vi ska ha en kampanj för att aktivt söka de företag som ännu inte finns med i föreningen och se om de vill vara med. Jag tror att kartan kommer att se annorlunda ut efter Corona och att man måste gå tillsammans för att bli starka, säger Axel Creutz som kommer från Närkes Kils företagarförening.

Axel driver Vallby gård tillsammans med sin fru Isabella. De representerar företagsområdet naturturism som är starkt i Närkes Kil-området. I år kommer de att börja använda en handikappanpassad vagn bakom sina ardennerhästar, något som delfinansierats av pengar från Naturturismfonden. För Axel är det självklart att en företagarförening är något positivt, men det gäller att kunna förklara det för andra.

– Som egen företagare måste man ransonera sina insatser. Hur mycket tid har man över? Det kräver en hel del att vara med i organisationer så vi måste motivera varför just vår förening är viktig. Ervalla företagare har varit skickliga och gjort intressanta arrangemang. Det vill vi hänga på, säger han.

Även om föreningsarbetet har bromsats under våren, finns det ändå vissa planer.

– I verksamhetsplanen har vi bland annat definierat ett fokus på utbildningar och föreläsningar. Till exempel har det efterfrågats en utbildning om hur man gör webbsidor för att kunna marknadsföra sig, säger Johan.

– Det är svårt att planera. Saker och ting får ligga på is tills vi vet vad vi har för spelplan. Just nu är den helt förstörd, säger Axel.

Något som är inplanerat är Ervalladagen i september där det i år blir traktorrace, men som så mycket annat 2020 är det inte helt klart att den blir av som planerat. Att jobba med att få ihop de båda föreningarna till en kommer dock att ske på något sätt.

– Vi behöver pusha, peppa och stötta varandra. Kanske lite mer här på landsbygden. Man hjälps redan åt, men kanske inte med den affärsmässiga biten. I stan är det vanligare med nätverk, företag behöver tips och stöd för att väga utvecklas, säger Johan.

– Vi har ett annat slags nätverk på landsbygden utifrån hembygdsgårdar och andra fastigheter som ägs tillsammans. Man har ett annat engagemang i grunden och jag tror det går att kombinera med företaget, säger Axel. ■

Johan Bollman

Foto: Privat

På Vallby gård driver Axel Creutz och hans fru Isabella en hästgård med ekoturism.

Foto: Privat

Uteträning med Hjälmarens som granne

Det tog ett år mer än planerat och placeringen blev en annan, men nu är äntligen utegymmet i Hampetorp byggt av Hampetorps föreningsgård.

Det återstår några stationer och lite tillämpningar innan gymmet är helt färdigt, men det har redan börjat användas av träningsugna lokalbor. Hösten 2018 tog Landsbygdsnytt pulsen på Hampetorps föreningsgårds ordförande Anton Ekström och då var allt klart för att bygga gymmet i anslutning till discgolfbanan vid camping. Så blev det inte.

– Det var vägföreningen som hade synpunkter på placeringen och föreslog ytan nere vid badet i stället som en bättre plats. De hade själva planer tidigare på att bygga ett utegym där. För oss hade det kanske varit bättre att ha allting samlat på ett ställe, men det är inget problem att det blev så här, säger Anton.

– I efterhand är det nog en bättre plats. Det är mindre mygg i alla fall, skämtar Joel Israelsson, sekreterare i föreningen.

Flytten av placeringen är det som gjort att arbetet har dragit ut på tiden. Det blev en del byråkrati, menar Joel, med bygglov och strandskydd, men allt

har flutit på även om det har tagit tid.

– Vi grävde och la grus förra hösten, men det var det vi hann med innan det blev kallt, säger Joel.

På vårkanten drog det stora arbetet i gång. På långfredagen hölls en offentlig arbetsdag där ett 20-tal människor hjälpte till med de första stationerna.

– Det var en hel del jobb med att gräva alla hål och gjuta. Det är tacksamt att det finns en granne med jordbör, annars hade man nog dött, säger Joel.

Joel Israelsson och Anton Ekström från Hampetorps föreningsgård

Detta är ett sorts multigym som föreningen själva har designat. Ytterligare en ska byggas åt andra hållet, men med en bänk i stället för stol så att man kan fräna bänkpress.

Gymmet har ett tiotal stationer som känns igen från traditionella gym. Här finns två uppsättningar med viktade rep, bildäck att springa i eller välta och några lite mer rejäla stationer. En är en ordentlig metallkonstruktion som det går att göra många olika övningar i. Den hämtade Joel med släpkärra i Halmstad för att spara några tusenlappar i fraktkostnad.

– Det är mycket ideella krafter och insatser som behövs. Vi fick bidrag från Landsbygdsnämnden och det har gått till markarbetet och det virke vi köpt in, säger Anton.

Ett imponerade bygge är ett multigym som kan användas från olika håll. Detta har föreningen designat själva och stationen kan laddas med tiokilosvikter i betong som en medlem i föreningen gjutit. Ytterligare en liknande station kommer att byggas inom kort.

Det är ganska avancerade stationer – kommer ni att ha instruktioner på något vis?

– Vi ska sätta upp skyltar. Dels med varningar och dels med instruktioner om vilka övningar man kan göra. Sen funderar vi på att göra videos till vår Facebooksida, säger Anton.

– När det är dags för invigning i sommar kommer min kusin från Stockholm att vara här. Han är personlig tränare och kan visa olika övningar, säger Joel.

Hittills har föreningen bara hört positiva saker om gymmet. När de varit på plats och byggt har det kommit förbi folk och pratat och varit glada över att det görs något på landsbygden. Vanligtvis brukar Hampetorps föreningsgård ha flera aktiviteter så här års, men som så många andra har de fått ställa in. Det är tufft, för föreningsgården står och kostar pengar.

– Vi har sökt pengar från Länsförsäkringar som gjort en extra aktieutdelning specifikt för att hjälpa föreningar på landsbygden, säger Joel.

Med tanke på den rådande situationen har föreningen sett till att handsprit finns tillgängligt.

Utegymmet blir därför extra viktigt för föreningen och förhoppningsvis kan det leda till fler medlemmar.

Kommer ni att orka gymma själva nu då eller har ni ledsnat under byggtiden?

– Vi har inte ledsnat! Nu går det ju att använda gymmet och folk verkar bara tycka att det är kul. Det är ingen som försökt sätta käppar i hjulet för oss och vi har inte känt några begränsningar av den nya platsen. Det blir bra detta, säger Anton. ■

Förändring i kommunens skolverksamhet i Östernärke

Foto: Susanne Flink

Kilsmo skola läggs ned från och med höstterminen 2020

Kilsmo har under många år haft ett väldigt litet elevunderlag och det har gjort att frågan kommit på tal gång på gång. Inför sitt beslut har Barn och utbildning tittat på flera olika aspekter, fram för allt den pedagogiska och om det går det att bedriva en så extremt liten skola utifrån lagar och förordningar. Kilsmo skola har under en längre tid haft ett snitt på tio elever årligen. I år har sex barn gått i förskoleklass och sedan har det funnits en elev i respektive årskurs 1-3. Totalt nio elever. De närmaste mindre skolorna i Örebro kommun har 40-50 elever. Barn och utbildning och Landsbygdsnämnden tycker att det är viktigt att värna om skolor på landsbygden ur landsbygdsperspektivet, men här ställs det mot barnperspektivet och det är svårt att motivera skolverksamheten när det är så få elever. Skollagarna har vissa krav som är svåra att uppnå med bara en elev i en årskurs.

Det här händer framöver

Till hösten kommer de nio eleverna att få välja vilken skola de ska gå i. För de sju barn som bor i Kilsmo och Brevens bruk är det Odenskolan och Askers skola som ligger närmast. Skolskjuts kommer att ordnas för de som har mer än tre kilometer till sin skola. Fritidsverksamhet finns att tillgå på både Askers skola och Odenskolan. Rummen som Kilsmo skola använt kommer att tas över av Förskolan Sotterngården som redan har större delen av huset. ■

Bilder från föreningens offentliga arbetsdag i april då de första stationerna hamnade på plats. Foto: Hanna Dahlstedt

Nu flyter Oden igen

1914 byggdes båten Oden i Odensbacken. Sedan 2011 har den stått på land, men nu har Mikael Ottosson sett till att båten stannar kvar i Hjälmarén.

I trakten är Mikael känd som ”Otto”, bilmekanikern i Odensbacken. Han har aldrig tidigare renoverat en träbåt.

– Man kan hitta mycket information på Google, säger han.

Det är så han har lärt sig hur båten ska lackas, oljas och målas för att resultatet ska bli hållbart. Oden såg ut att vara i sämre skick än vad den faktiskt var, menar han.

– Jag började med att skapa rent skrov och måla det. Sen var första steget att få båten att flyta. Träbåtar ska ligga i sjön, de mår bra av att vara i vattnet.

I april hängdes den cirka 13 meter långa och nio ton tunga båten i en kran och vattenfylldes för att trät skulle gå ihop. Det gjorde det och nu ligger Oden i Hampetorps hamn där ”Ottos” renoveringsarbete fortsätter.

Det var Kvarnbacksföreningen som tidigare ägde båten. Senast den var i bruk var mellan 1999 och 2011. Sedan dess har den stått i ett plåtförråd i Odensbacken medan föreningen försökt samla in pengar för att renovera den. De lyckades inte. Det var då ”Otto” köpte Oden. Han håller summan hemlig, men säger att det inte var några stora pengar.

– Det är en häftig båt och det är kul att den få vara kvar i bygden. Jag har bara fått höra positiva ord. Många fick nytt hopp om att båten skulle bli kvar i Hjälmarén när de hörde att jag hade köpt den och de är glada att den är i vattnet nu.

”Otto” är ensam ägare till Oden men har hjälp med renoveringen av sina söner och en kompis som är snickare. Det kommer dock att dröja länge innan båten är helt klar.

– Det tar fruktansvärt mycket tid och därför räknar jag med tre till fem års arbete. Det blir för jobbigt att göra för mycket på en gång. Då är det bättre med delmål. I år var det att få i båten i sjön och få den att flyta, men det blev lite mer.

Oden har tidigare fungerat som en persontransportsbåt och har plats för 24 passagerare. ”Ottos” plan för båten är i dagsläget inte mer definierad än att ”kunna åka ut och ha det trevligt med ett gäng”. Redan nu har båten provkörts lite och under sommaren kommer han att ha en släkträff på den.

– Men premiärturen kommer att gå till Sjöökrogen i Katrinelund med några vänner.

Vad gillar du mest med båten?

– Det är roligt med stora träbåtar och det hade blivit tråkigt om den bara hade blivit stående. Men visst, det är ett flytande renoveringsobjekt, skrattar han. ■

Fören ska få nya ekräddor och taket ska skrapas rent och lackas, sedan är ”Otto” färdig med det första delmålet.

Kommunens nya naturreservat väntar på gästerna

Hösten 2019 beslutade kommunfullmäktige att Björkön i Hjälmarén skulle bli ett naturreservat. Men invigningen och den kommersiella båttrafiken får vänta.

Det är förstås Coronapandemin och de gällande restriktionerna som bromsat planerna.

– Vi har tecknat avtal på en båt som är liten och även om vi skulle halvera turerna, skulle det bli svårt att få till godkända avstånd mellan passagerarna. Just nu är turerna under maj och juni inställda, men vi är redo att sätta i gång om restriktionerna lyfts, säger Ullis Sandberg, kommunalråd.

Avtalet som Örebro kommun tecknat gäller tio båtturer mellan maj och september, en helgdag i veckan, med avresa från Hamnplan i Örebro. Skulle trafiken komma i gång under sommaren kommer detta att utannonseras via pressmeddelanden och webbinformation.

– Men de som har egna båtar kan givetvis åka till Björkön redan nu.

Utvecklingen av Björkön, som vi skrev om i Landsbygdsnytt tredje nummer 2019, är en viktig del av Örebro kommuns arbete för att göra Hjälmarén mer tillgänglig för örebroare och andra besökare.

– Att utveckla tillgängligheten till våra naturreservat är ett signum för Örebro kommun. Jag vet ingen annan kommun som jobbar lika systematiskt med det. Många örebroare ser inte Örebro som en sjöstad, men Björkön är ett litet steg framåt för att skapa fler målpunkter.

En utredning om att få större bärighet i Hjälmarén gjordes för en tid sedan av bland annat Örebro-

kompaniet. Kommunen äger lite mark, men är ingen stor aktör.

Däremot har de ett uppdrag att ta fram en plan för hur man kan arbeta framåt steg för steg.

– Hjälmarén är så många saker och ett sätt att göra den mer tillgänglig är att få till kommersiell båttrafik med olika stopp som folk vill betala för att åka till.

Den planerade invigningen av Björkön har skjutits upp, men med lite tur kan den bli av senare i sommar och turerna kan komma i gång.

– Det är jättetråkigt att vi inte kan köra enligt ursprungsplanen. Vi hade sett fram mot att köra örebroare till Björkön redan nu. ■

Ullis Sandberg
Örebro kommun

Medborgardialogerna 2020

I år skulle medborgardialogerna hållas på tema och spridas ut i varje väderstreck. Lagom till dialogen i Glanshammar i mars slog Coronapandemin till och både den och den som hade planerats till Östernärke i maj fick ställas in.

Lena Norrström, landsbygdsstrateg på Örebro kommun, hur ser det ut med resten av årets dialoger?

– Än så länge planerar vi att hålla höstens två dialoger i september och november. Samtidigt planerar vi för att vara redo att eventuellt kunna hålla dialogerna i ett digitalt format, om vi fortfarande inte kan samlas i större grupper efter sommaren. Det skulle antingen kunna vara som ett webinarie eller i den enkätform som vi testat under våren.

Vårens medborgardialoger hade uttalade teman. Kommer de att lyftas med till i höst?

– Dialogen som hade temat bredband och mindre vägar har vi tänkt att vi ska ta upp igen som en egen dialog, men vi har inte satt något nytt datum ännu. Majdialogen om kollektivtrafik hade ett specifikt syfte, vilket var att låta Region Örebro län informera om det kommande trafikpliktsbeslutet för Östernärke som samhällsbyggnadsnämnden på Region Örebro ska fatta efter sommaren. Den frågan ägs helt och hållet av regionen så det är i så fall upp till dem om de vill informera om detta på något annat vis.

Tidigare i år hölls en digital medborgardialog som riktade sig speciellt till unga kvinnor. Responsen på denna dialog blev mycket bra och därför finns just nu en ny digital medborgardialog i samma format som riktar sig till alla målgrupper på landsbygden i Örebro kommun.

Bland frågorna finns en möjlighet att tycka till om innehållet i Landsbygdsnytt. Enkäten är öppen till sista juli och finns på orebro.se/landsbygdsutveckling. ■

Våren och sommaren som kom av sig

Landsbygdsnytt's två tidigare sommarnummer har varit fyllda av information om allt spännande som händer på landsbygden under sommarmånaderna. I år är det annorlunda.

Efter en vår som lamslog samhället och närlivet blir sommaren anpassad efter vad som gäller. Mer utomhusaktiviteter och färre organiserade nöjen. Vi har kollat runt lite bland några av de som viger sommaren åt arrangemang och även pratat med Örebro kommun om konsekvenserna av Coronapandemin.

"Vi försöker att tänka positivt och framåt"

Bengt Bronner, Samverkarna i Östernärke, brukar ha fullt upp med olika evenemang så här års, men det är annorlunda tider nu.

Bengt Bronner

– Den allmänna känslan är att alla går på lågvarv. Man vill komma i gång och göra saker och vissa försöker hitta på andra sätt att komma vidare i sina verksamheter.

För Samverkarna i Östernärke gäller det att omgruppera och fundera på vad de kan göra.

– Vi vill vända oss inåt till föreningsmedlemmarna och försöka få dem att handla av varandra och få invånarna här ute att handla lokalt och ha "hemester" i Östernärke. Vi försöker skapa projekt och aktiviteter kring det.

I år hade Samverkarna i Östernärke tänkt dra i gång sin egen variant av Tysslingedagen.

– Vi har varit sugna och sneglat på konceptet länge och hade tänkt ha Östernärkedagen i mikroformat i år genom att ta rygg på Odenfestivalen. Nu vet jag inte om den kommer att bli av, men vi har i alla fall skrinlagt

idén i år. Det blir för svårt att få till det, även i mindre skala.

Bengt säger att man inte kan lägga för mycket kraft på arrangemang som ingen vågar gå på och att de är glada om det går att göra en minimässa ihop med skolan i höst och att ha en julfest.

– Man får försöka att tänka positivt och framåt och inte deppa ihop. Det går inte att pausa och vänta ett år, det finns trots allt en möjlighet här att göra något av det som finns. Vi kanske kommer att lyfta fram utflyktsmål från Östernärkekartan. Det finns 65 punkter och det kan gå att sy ihop ett koncept tillsammans med lokala företag. Just nu är detta enbart på spåneristadiet. I år kommer det att handla mycket om att gå ut i naturen, att hålla avståndet och att vara kvar i hembygden. Det får bli "hemester" för hela slanten. ■

"Turister är välkomna – det är bara att hålla avstånd"

På Vinön räknar man med en positiv effekt av restriktionerna kring att enbart resa en till två timmar med bil

i sommar. Birgitta Åberg Andersson, ordförande i Vinöns kultur- och hembygdsförening, tror på en tillströmning av dagsturister.

– Vi väntar precis som alla andra på mer information om sommaren från Folkhälsomyndigheten, men så fort solen tittar fram kommer sommarvästerna. Vi har sökt pengar från Landsbygdsnämnden för att köpa

Birgitta Åberg Andersson

in cyklar för uthyrning. Det vore bra för miljöns skull att lämna bilen på fastlandet. Dessutom brukar det vara mycket trafik här ute och risk för olyckor. Cyklar är bättre.

Än så länge har Birgitta enbart ställt in ett av sommarens planerade evenemang. Det var en konsert med Larz Kristerz som på förhand var så populär att det inte gick att hålla den för bara 50 besökare.

– Jag har bokat om dem till maj nästa år. Jag har även varit i kontakt med alla bolag om att boka om de artister vi har i år i fall det skulle bli så.

Annars rullar det mesta på som vanligt. Föreningens årsmöte sköts fram två månader så de kunde hålla det utomhus. Det ledde till att det blev fler deltagare än vanligt. Vårds- huset, sommarcaféet vid skolan och serveringen vid Norra badet har redan dragit i gång eller kommer att vara öppet som vanligt.

– Turister är välkomna – det är bara att hålla avstånd, säger Birgitta. ■

"Vi satsar på vår in-hemska turism"

I år tvingades Tysslinge företagarna ta det jobbiga beslutet att ställa in Tysslingedagen. Den skulle ha ägt rum torsdagen 21 maj, vilket till råga på allt var en fin dag.

– När vädret är på sitt bästa humör blomstrar det verkligen hos de som säljer saker. Men det var omöjligt att hålla den i år med tanke på restriktioner

Mattias Svensson

Foto: Privat

i stället.

Att flytta Tysslingedagen till ett senare datum var aldrig ett alternativ.

– Det är så inarbetat med Kristi himmelsfärdsdagen. Som en liten kompensation bjöd vi på korv och fika på fredagen för att i alla fall passa på att informera lite om föreningen.

Det har blivit en annorlunda vår för Tysslinge företagare. Alla träffar och

luncher har blivit inställda.

Utdelningen av 2019 års stipendier för årets företagare och årets ungdomsidrottare skulle skett i april, men skjuts upp till hösten. Det enda som rullat på är föreningens styrelsemöten och under dem föddes en ny idé.

– Vi har tagit fram en turistkarta som sträcker sig från Fjugesta i söder till Rusakulan i norr och från Leken i väster till Tysslingesjön i öster. Idén kommer från Östernärkekartan och vi kommer att sätta ut caféverksamheter och turistmål på kartan. Den kommer att tryckas i 5-10 000 exemplar och finnas tillgänglig lagom till semestern.

Mattias säger att de gärna tar mot tips om ställen som borde finnas med på kartan.

– Det är så många som hört talas om vissa platser men inte riktigt vet var de ligger. Men vi satsar på vår inhemska turism i år och de som vill bidra kan skriva till oss på info@tysslingeforetagare.se. ■

tionerna om 50 personer på samma plats. Det hade inte gått att kontrollera på vissa stationer, säger Mattias Svensson, ordförande.

Det är en påtaglig sorg i Mattias röst när han pratar om den inställda dagen.

– Många har tyckt att det blev en nytändning när vi tog över arrangementet efter Lions i och med att vi blandat de lokala konst- och hantverksstationerna med lokala företag. Men vi får satsa på Vinter i Tysslinge

Örebros näringsliv vilar på en stabil grund – men framtiden är svår att sia om

Göran Dahlén, näringslivsdirektör: Hur har Örebro kommuns näringsliv drabbats av Coronapandemin?

– Väldigt likt landet i övrigt. Corona slog först till mot butiker, handel och besöksnäring som är väldigt starkt påverkade. Nu när det verkar bli en utdragen process blir allt fler annars stabila branscher indragna.

Hur ser det ut i jämförelse med andra närliggande kommuner?

– Vi har haft en väldigt stark näringslivstillväxt i Örebro. En stabil grund som vilar på flera ben. Vi har ett varierat näringsliv, vilket är urstarkt. Inte bara stora företag utan även många små, medelstora företag. Vi borde ha goda förutsättningar jämfört med många andra. Men det är väldigt svårt att sia om framtiden i ett så osäkert läge för världsekonomin. Ingen kan förutse vidden av det hela.

Går det att se något om hur landsbygden specifikt drabbats eller inte drabbats?

– Corona och lågkonjunktur slår rakt av på alla branscher, men vi ser ju också att vissa som är samhällskritiska, så som till exempel mat och livsmedel, går bra. En spaning är att de lokala råvarorna efterfrågas allt mer. Lokalt förädlad

Göran Dahlén
Örebro kommun

och lokal råvara ökar. Vi ser också att stora livsmedelskedjor släpper in mer av detta numera genom att förenkla när det gäller inköp och leveranser. Vi ser också att intresset för Rekoringar växer och dessutom ett klart ökande intresse om att byta stadsmiljö mot ett mera lantligt boende.

Vilka typer av åtgärder har Örebro kommun gjort för att stötta det lokala näringslivet?

– En stor mängd. Från tidiga insatser med möjligheter att få anstånd med betalningar, men också genom att vara snabba med betalningar till företag som är leverantörer. Vi satsar också på att genomföra större investeringar som kan skapa jobb och möjligheter för företagen, i detta sammanhang till och med tidigarelägga planerade investeringar för att hålla fart i ekonomin.

Om man som företagare känner oro eller är i behov av stöd och hjälp, var kan man vända sig?

– Vi startade snabbt en företagsjour tillsammans med Region Örebro län. Den ska vara en neutral förmedlare av kontakter och information till länets företag som kan behöva extra stöd, råd och hjälp med utmaningar. Företagsjouren nås på foretagsjouren@regionorebrolan.se eller 019-602 99 00 under vardagar kl 8-16. ■

Upptäck de lokala guldkornen

Här brukar det vanligtvis vara en kalender. Denna sommar blir annorlunda. "Hemester" är inget nyord, men är en bra beskrivning på sommaren 2020. Vi frågade läsarna om lokala guldkorn och här finns ett urval av godbitar inom Örebro kommun.

Paddla kajak i **Sottern**. Uthyrning av kajak finns.

Besök vacker och välbevarad bruksmiljö i **Brevens bruk**. Promenera genom samhället eller sitt vid Brevensån och drick ditt medhavda kaffe.

Spontanidrottsplatsen **Mellösa Garden** i Stora Mellösa är öppen dygnet runt för alla. Här kan hela familjen motionera, fika eller grilla!

Bada i **Väringsbricka** – en pärla för barnfamiljer i den nordligaste delen av Glanshammarbygden.

Gå slingan runt **Gårdsjön**. Det finns även övernattningmöjligheter.

Nyttja **badplatsen vid Järle kvarn** – medans den fortfarande finns kvar.

Göljestigen är ett fint utflyktsmål. Kilsbergens vackraste vandringsled.

Järle station – Sveriges äldsta station. Ta tåget till Nora eller stanna på caféet i stationsträdgården.

Vandra **Ringsbergsleden** vid Sottern. Mycket fint att se och bra ställen att sitta och äta sin matsäck.

För fler tips: visitorebro.se

Magiskt ljus och en trolsk miljö längs Göljestigen. Ett av kommunens guldkorn.

Nyttja naturkartan!

I Örebro kommun finns mycket vackert och spännande att uppleva. Med hjälp av naturkartan kan du få inspiration inför ett besök i naturen. Bilder och beskrivningar finns för reservat, badplatser, motionsspår med mera och du kan också söka på den aktivitet du är intresserad av och få reda på var det finns möjligheter för detta.

Ladda hem Naturkartan Örebro till din smartphone hos App Store eller Google play, eller hitta mer information på naturkartan.se.

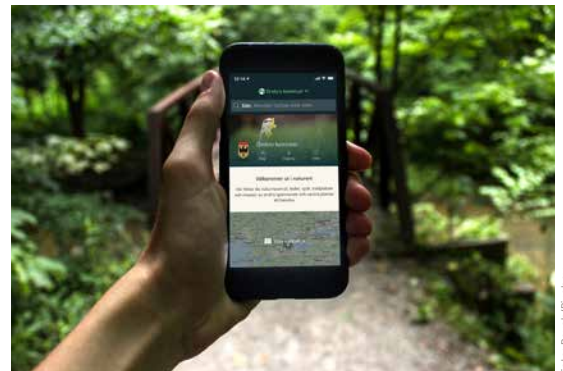

Foto: Pexels/Fixabay

Bidrag till utvecklingsprojekt för landsbygden

Upprustning av samlingslokaler

Föreningar och ideella organisationer som är verksamma i, och äger eller förvaltar, fastighet på Örebro kommuns landsbygd kan ansöka om bidrag till att bevara och förbättra samlingslokaler, som används för lokal demokrati, sociala möten eller kulturaktiviteter.

Bidrag till utvecklingsprojekt

Bidraget ska stärka insatser som underlättar att bo och verka i en bygd. Det kan till exempel handla om att anordna aktiviteter för unga eller att skapa mötesplatser för olika målgrupper. Insatser av utvecklingskaraktär prioriteras.

Startbidrag för föreningar

För att stimulera och gynna föreningslivet på landsbygden är det möjligt att ansöka om startbidrag. Bidraget ska underlätta själva bildandet av föreningen, men också gå till utrustning som är nödvändig för verksamheten att komma i gång.

Evenemangsbidrag

Återkommande aktiviteter kan vara gynnsamma för landsbygdens utveckling. Syftet med bidragen är att främja existerande evenemang, men även att uppmuntra till nya för att på så sätt bidra till en levande landsbygd.

Läs mer på: orebro.se/landsbygdsutveckling